

Quicksan flora en fauna

Noordeindseweg 268

Berkeel & Rodenrijs

Arnhem, 20 december 2018

Colofon

Titel	: Quicksan flora en fauna
Subtitel	: Noordeindseweg 268 - Berkel & Rodenrijs
Projectnummer	: 18.231
Datum	: 20 december 2018
Veldonderzoek	: T. van de Zilver
Auteur(s)	: T. van de Zilver
Goedgekeurd door	: T. Kooij
Opdrachtgever	: AGEL Adviseurs
Contactpersoon	: Joël Sips

Bezoekadres : Snelliusweg 40-18
Postcode : 6827 DH Arnhem
Telefoon : 026-2001900

info@ekoza.nl
www.ekoza.nl

Ekoza B.V. is lid van het Netwerk Groene Bureaus: www.netwerkgroenebureaus.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
2. Wettelijk kader	5
2.1 Natura 2000-gebieden	5
2.1.1 Programmatische Aanpak Stikstof	6
2.2 Soorten	6
2.3 Houtopstanden	9
2.4 Natuurnetwerk Nederland	9
3. Gebiedsbeschrijving	10
3.1 Gebiedsbeschrijving	10
3.2 Voorgenomen ingreep	12
4. Onderzoeksmethode	13
4.1 Bronnenonderzoek	13
4.2 Veldonderzoek	13
4.3 Uitwerking en rapportage	14
5. Resultaten	15
5.1 Gebiedsbescherming	15
5.1.1 Natura 2000	15
5.1.2 Natuurnetwerk Nederland	16
5.2 Soorten	18
5.2.1 Grondgebonden zoogdieren	18
5.2.2 Vleermuizen	21
5.2.3 Vogels	24
5.2.4 Reptielen, amfibieën en vissen	27
5.2.5 Flora	28
5.2.6 Ongewervelden	29
5.3 Houtopstanden	29
6. Conclusies en aanbevelingen	30
6.1 Gebiedsbescherming	30
6.1.1 Natura 2000	30
6.1.2 Natuurnetwerk Nederland	30
6.2 Soortbescherming	30
6.2.1 Grondgebonden zoogdieren	30
6.2.2 Vleermuizen	30
6.2.3 Vogels	31
6.2.4 Reptielen, amfibieën en vissen	31
6.2.5 Flora	31
6.2.6 Ongewervelden	31
6.3 Houtopstanden	31
Bronnen	32
Literatuur	32
Websites	32

1. Inleiding

Ekoza B.V. heeft in opdracht van AGEL Adviseurs een ecologische quickscan gedaan aan een leegstaande boerderij aan de Noordeindseweg 268 te Berkel en Rodenrijs. Men is van plan deze boerderij met stal en de naastgelegen schuur te slopen, om hier vervolgens drie vrijstaande nieuwbouwwoningen te realiseren. Ook struiken en een deel van de aanwezige bomen zullen hiervoor worden verwijderd.

Vanuit Europese- en nationale regelgeving dient onderzocht te worden welke effecten deze ingreep heeft op beschermde gebieden (*Natura 2000* en *Natuurnetwerk Nederland*) en op beschermde flora en fauna.

De voorliggende rapportage beschrijft de resultaten van een quickscan. Het betreft een beoordeling van de huidige en potentiële aanwezigheid van beschermde soorten planten en dieren op de onderzoekslocatie en de te verwachten effecten van de voorgenomen ingreep op beschermde soorten en gebieden. De quickscan vindt plaats op grond van bronnenonderzoek en een terreinbezoek. Tijdens het terreinbezoek is een inschatting gemaakt welke soorten voor kunnen komen en welke soorten op voorhand uit te sluiten zijn.

Deze quickscan is een momentopname en kan slechts in beperkte mate uitsluitel geven over de afwezigheid van soorten. Dit onderzoek betreft geen volledige veldinventarisatie. Mochten er effecten te verwachten zijn van de werkzaamheden op beschermde soorten die mogelijk aanwezig zijn, dan wordt een nader onderzoek geadviseerd.

In hoofdstuk 2 staat het wettelijke kader uiteengezet, waaraan getoetst dient te worden. Hoofdstuk 3 geeft een beschrijving van het onderzoeksgebied en de voorgenomen ingrepen. Hoofdstuk 4 geeft een korte beschrijving van de onderzoeksmethode. In hoofdstuk 5 worden de resultaten van het onderzoek besproken. Ten slotte wordt in hoofdstuk 6 de conclusies en aanbevelingen gegeven.

2. Wettelijk kader

Sinds 1 januari 2017 is de nieuwe *Wet natuurbescherming (Wnb)* van kracht. Deze wet vervangt 3 wetten: de *Natuurbeschermingswet 1998*, de *Boswet* en de *Flora- en faunawet*. Het bevoegd gezag komt bij de provincies te liggen. De *Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO)* blijft verantwoordelijk voor handelingen en projecten in gebruik, beheer of aanleg door het rijk, zoals hoofdwegen, spoorwegen, hoofdvaarwegen, waterkeringen, militaire terreinen, gastransportnet, hoogspanningsleidingen, delfstoffen, kustlijn, bepaalde visserij etc.

De *Wet natuurbescherming* is gericht op de bescherming van:

- *Natura 2000*-gebieden
- Soorten
- Houtopstanden

2.1 Natura 2000-gebieden

De basis voor *Natura 2000* zijn de Europese *Vogelrichtlijn* en de *Habitatrichtlijn*. Deze natuurbeschermingsrichtlijnen hebben naast de bescherming van specifieke flora en fauna eveneens als doel om de leefgebieden van deze soorten te behouden, te herstellen of uit te breiden.

In Nederland zijn 164 gebieden als *Natura 2000*-gebied aangewezen door het *Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV)*. Door de toenmalige Minister van LNV zijn instandhoudingsdoelstellingen vastgesteld voor de *Natura 2000*-gebieden, deze staan vermeld in het (ontwerp-) aanwijzingsbesluit. In het (ontwerp-) aanwijzingsbesluit staan de instandhoudingsdoelstellingen voor alle habitattypen, -soorten en broedvogels die in het *Natura 2000*-gebied voorkomen beschreven. Daarnaast staat beschreven op welke wijze de instandhoudingsdoelstellingen te realiseren zijn. Onder 'instandhouding' wordt verstaan het geheel aan maatregelen die nodig zijn ter behoud of herstel van een gunstige staat van de natuurlijke habitats en populaties van wilde dier- en plantensoorten.

Elke activiteit (in de wet: 'project' of 'handeling') zowel binnen als buiten een *Natura 2000*-gebied die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen:

- de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren; of
- een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen, is ingevolge artikel 2.7, tweede lid verboden. De activiteit kan slecht doorgang vinden wanneer het bevoegd gezag een vergunning verleent.

2.1.1 Programmatische Aanpak Stikstof

Op 1 juli 2015 is de *Programmatie Aanpak Stikstof (PAS)* in werking getreden. De depositie van stikstof is een van de belangrijkste belemmeringen om de Europese natuurdoelen te halen. Stikstofdepositie leidt tot vermeting en/of verzuring van de bodem. In natuurgebieden kan dit negatieve effecten hebben op de aanwezige, beschermde flora en fauna.

De *PAS* combineert twee manieren om de natuurdoelen van *Natura 2000* zeker te stellen:

- Het blijvend laten dalen van de stikstofdepositie door het nemen van maatregelen aan de bron;
- Het uitvoeren van herstelmaatregelen voor stikstofgevoelige natuur.

De *PAS* bepaalt ook dat een deel van de daling van de stikstofdepositie mag worden ingezet voor nieuwe projecten of projecten waarin uitbreiding van bestaande stikstofemissie aan de orde is. Dit wordt *ontwikkelingsruimte* genoemd. Op deze manier blijft de stikstofdepositie dalen, terwijl er ook ruimte is voor de gewenste economische ontwikkeling.

Met de inwerkingtreding van het *PAS* geldt alleen nog een vergunningplicht voor activiteiten die meer dan 1 mol stikstofdepositie per hectare per jaar geven op een *Natura 2000*-gebied. Bij een stikstofdepositie tussen de 0,05 mol en 1 mol N/ha/j bestaat er een meldingsplicht. Als aanvulling hierop zijn sommige *Natura-2000* gebieden aangemerkt als stikstof-gevoelig. Voor deze gebieden bestaat een bovengrens van 0,05 mol N/ha/j.

2.2 Soorten

Onder de *Wet natuurbescherming* geldt, net als onder de *Flora- en faunawet*, een zorgplicht voor alle in het wild levende dieren.

De *Wet natuurbescherming* kent drie beschermingsregimes:

- soorten van de *Vogelrichtlijn*
- soorten van de *Habitatrichtlijn*
- *andere soorten*

Vogelrichtlijnsoorten

Onder de soorten van de *Vogelrichtlijn* vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels. Ingevolge artikel 3.1 is het verboden om:

1. Opzettelijk vogels te doden of te vangen;
2. Opzettelijk vogelnesten, -rustplaatsen en -eieren te vernielen of te beschadigen of vogelnesten weg te nemen;
3. Eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
4. Opzettelijk vogels te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Habitatrichtlijnsoorten

Onder de soorten van de *Habitatrichtlijn* vallen soorten die genoemd zijn in Bijlage IV van de *Habitatrichtlijn*, Bijlage I en II van het *Verdrag van Bern* en Bijlage I van het *Verdrag van Bonn*. In de Bijlagen van de *Verdragen van Bern* en *Bonn* worden ook vogels genoemd.

Wat betreft deze soorten is het ingevolge artikel 3.5 (Bern bijl. II, Bonn bijl. I) verboden om:

1. Opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. Opzettelijk dieren te verstoren;
3. Opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen;
4. Voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
5. Opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Wat betreft deze soorten is het ingevolge artikel 3.6 (Bern bijl. I en II, Bonn bijl. I) verboden om dieren of planten te verkopen, te vervoeren voor verkoop, te verhandelen, te ruilen of te koop of te ruil aan te bieden, tenzij het gaat om gefokte of gekweekte dieren of planten.

Andere soorten

Onder het beschermingsregime *andere soorten* vallen soorten waarvan er geen Europese verplichting tot bescherming is. Dit zijn soorten die vanuit nationaal belang extra bescherming behoeven. Ingevolge artikel 3.10 is het verboden om:

1. Opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. Voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
3. Opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

De beschermde status van soorten kan per provincie verschillen. Provincies hebben de bevoegdheid om bij provinciale verordening vrijstelling te verlenen voor nationaal beschermde soorten. In dit geval gaat het om de provincie Zuid-Holland. De provincie (bevoegd gezag in deze) heeft een lijst met vrijgestelde soorten welke te vinden zijn in de *Regeling natuurbescherming* artikel 3.31 en Bijlage 10. Vrijstelling wordt verleend wanneer de handeling verband houdt met de volgende activiteiten:

1. een bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
2. een bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of de bosbouw;
3. een bestendig gebruik of onderhoud van landschappelijke kwaliteiten, of
4. ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Zorgplicht

Artikel 1.11 van de *Wnb* voorziet in een algemene verplichting voor eenieder om voldoende zorg te dragen voor *Natura 2000*-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Het betreft bovendien niet alleen dieren en planten van soorten waarvoor de *Vogelrichtlijn* en de *Habitatrichtlijn* specifieke beschermingsmaatregelen eisen, maar alle in het wild levende dieren en planten.

De *zorgplicht* is als een open norm geformuleerd in het eerste lid van artikel 1.11. In het tweede lid wordt de zorgplicht iets geconcretiseerd door te bepalen dat de zorgplicht in elk

geval inhoudt dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt voor een *Natura 2000*-gebied, een bijzonder nationaal natuurgebied of voor in het wild levende dieren en planten:

- dergelijke handelingen achterwege laat, dan wel,
- indien dat achterwege laten redelijkerwijs niet kan worden gevergd, de noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
- voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt.

Voor de bescherming van dieren en planten van soorten waarvoor geen specifiek beschermingsregime geldt op grond van hoofdstuk 3, heeft de *zorgplicht* zelfstandig betekenis. Op grond van de *zorgplichtbepaling* moeten schadelijke handelingen in beginsel achterwege worden gelaten dan wel moeten maatregelen worden genomen om schadelijke gevolgen (zoveel mogelijk) te voorkomen.

Jaarrond beschermde nesten

Onder de oude *Flora- en faunawet* waren vogelsoorten die jaar op jaar gebruik maken van hetzelfde nest verdeeld over vijf categorieën. Voorlopig wordt door de Provincies en de Rijksoverheid voor de *Wnb* dezelfde lijst met soorten gehanteerd. Nesten van vogelsoorten van categorie 1 t/m 4 zijn jaarrond beschermd, de nesten van soorten in categorie 5 zijn beschermd als er onvoldoende alternatieven zijn.

Categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

2.3 Houtopstanden

De regels van de *Boswet* zijn grotendeels onveranderd opgenomen in de *Wnb*. Hierin is een houtopstand gedefinieerd als een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, die:

- a. een oppervlakte grond beslaat van tien are of meer, of
- b. bestaat uit een rijbeplanting die meer dan twintig bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen.

Ingevolge artikel 4.1 vallen buiten de bescherming houtopstanden:

- houtopstanden binnen de bij besluit van de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom (voor deze wet);
- houtopstanden op erven of in tuinen;
- fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen bedoeld als kerstbomen en niet ouder dan twintig jaar
- kweekgoed;
 - uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen,
 - beplantingen langs waterwegen, en
 - eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- Het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa indien zij:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid
 - bestaande uit een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter;
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013.

2.4 Natuurnetwerk Nederland

Het *Natuurnetwerk Nederland (NNN)* werd voorheen de *Ecologische Hoofdstructuur (EHS)* genoemd. Het doel van het *Natuurnetwerk Nederland* is om een samenhangend netwerk te creëren van kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden en natuurrijke cultuurlandschappen. Het huidige netwerk bestaat voor het merendeel uit *Natura 2000*-gebieden en andere bestaande natuurgebieden. Daarnaast worden natuurgebieden uitgebreid, nieuwe natuurgebieden ontwikkeld en ecologische verbindingzones aangelegd. Onderdeel van het *Natuurnetwerk Nederland* zijn *Ecologische Verbindingzones (EVZ)*, die natuurgebieden met elkaar verbinden om het migreren van dieren en planten tussen natuurgebieden mogelijk te maken.

De provincies zijn sinds 2014 verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit natuurnetwerk. Binnen het *Natuurnetwerk Nederland* geldt de 'nee, tenzij'-benadering. Dit houdt in dat bestemmingswijziging en de uitvoering van bepaalde plannen niet mogelijk zijn als daarmee de wezenlijke kenmerken of natuurwaarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. De initiatiefnemer moet onderzoek laten verrichten, om te kunnen bepalen of de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied significant worden aangetast.

3. Gebiedsbeschrijving

3.1 Gebiedsbeschrijving

Het plangebied betreft een oude, deels vervallen boerderij aan de Noordeindseweg te Berkel en Rodenrijs. In *figuur 1* is de globale ligging van het plangebied weergegeven.

Figuur 1. Globale ligging van het plangebied (rood gemarkeerd).

De boerderij (met aangebouwde koeienstal en vrijstaande schuur) ligt binnen de bebouwde kom, aan de noordgrens van Berkel en Rodenrijs. De directe omgeving is redelijk gevarieerd. Langs de gehele Noordeindseweg staan in beide richtingen afwisselend vrijstaande huizen, rijtjeshuizen en boerderijen. Langs deze weg loopt aan de westkant tevens een kanaal. Aan de achterzijde van het plangebied ligt zowel in noordelijke als in zuidelijke richting weiland. Direct ten oosten van het plangebied ligt glastuinbouwgebied *Noordpolder*. Ten westen, aan de overkant van de Noordeindseweg, ligt achter de bebouwing natuur- en recreatiegebied *De Groenzoom*.

De boerderij is niet meer als zodanig in gebruik en staat grotendeels leeg. Het woongedeelte heeft één zolderverdieping. Hetzelfde geldt voor een deel van de aangebouwde stal erachter. Deze stal wordt momenteel gebruikt als opslag. De vrijstaande schuur heeft een half-open constructie van steen en metaal. In de tuin aan de straatkant ligt een kleine vijver. Hier en rond de erfscheidingen staan tevens enkele bomen en struiken. Langs de boerderij en rond de stal en de schuur is het terrein verhard met asfalt en betonplaten. De rest van het plangebied bestaat vooral uit braakliggend terrein. Het totale plangebied heeft een oppervlak van ongeveer 0.6 hectare. Het merendeel van de weilanden blijft ongemoeid en valt buiten het plangebied. *Figuur 2* geeft een impressie van het erf.

Figuur 2. Impressie van het plangebied en de directe omgeving.

3.2 Voorgenomen ingreep

De initiatiefnemer is voornemens om 3 woningen op locatie te realiseren. Om hier ruimte voor te maken zal al de bestaande bebouwing worden gesloopt en zullen ook de bomen en struiken binnen het plangebied worden verwijderd. *Figuur 3* geeft een impressie van de beoogde ontwikkelingen.

Figuur 3. Conceptweergave van de geplande ontwikkelingen binnen het plangebied. De nieuwe kavels en woningen zijn over de huidige situatie ingetekend.

4. Onderzoeksmethode

De quickscan bestaat uit twee delen. Er is begonnen met een literatuurstudie, gevolgd door een veldonderzoek in het plangebied.

4.1 Bronnenonderzoek

Het bronnenonderzoek gaat uit van bestaande en beschikbare gegevens. Voor een actueel overzicht van beschermde soorten die in de regio voorkomen, is gebruik gemaakt van de gegevens van de *Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)*. Dit is een databank waarin zoveel mogelijk bekende verspreidingsgegevens van soorten zijn opgenomen. Het is een koppeling van databases zoals *waarnemingen.nl* en *telmee.nl*, waaraan diverse *Particuliere Gegevens-verzamelande Organisaties (PGO's)* meewerken (zoals bijvoorbeeld *SOVON*, *RAVON* en de *zoogdiervereniging*). Als aanvulling hierop is ook gebruik gemaakt van verspreidingsatlassen van verschillende soortgroepen, zoals bijvoorbeeld 'De amfibieën en reptielen van Nederland' (Creemers, 2009).

Voor de gegevens uit de *NDFF* is een zoekgebied geselecteerd rondom de te onderzoeken locatie (straal 1 km meter) en is gekeken naar de gegevens uit de periode vanaf 2015 tot en met 2018. De *NDFF* is op 14 december 2018 geraadpleegd.

4.2 Veldonderzoek

Het plangebied is eenmaal bezocht op 15 december 2018. Dit was een half bewolkte dag met een temperatuur van ongeveer 1°C en een windsnelheid van ongeveer 3 Bft (ZO).

Het veldwerk voor dit onderzoek is uitgevoerd in de vorm van een quickscan: er is zowel (globaal) gekeken naar de daadwerkelijk aanwezige flora en fauna als naar de mogelijke waarden die het gebied herbergt in andere tijden van het jaar die tijdens een eenmalig bezoek niet kunnen worden vastgesteld. Tijdens het terreinbezoek is zoveel mogelijk concrete informatie verzameld met betrekking tot de aan- of afwezigheid van beschermde soorten (zicht- en geluidswaarnemingen, sporenonderzoek naar de aanwezigheid van nesten, holen, uitwerpselen, haren, etc.).

Aan de hand van literatuurgegevens en veldbezoek wordt een inschatting gemaakt van het voorkomen van beschermde natuurwaarden en de mogelijke invloed van de werkzaamheden op deze waarden.

4.3 Uitwerking en rapportage

In voorliggende rapportage komen de volgende onderdelen aan bod:

Oriëntatiefase toets gebiedsbescherming

Voorliggend onderzoek beschrijft de oriëntatiefase van de toetsing aan de *Wet natuurbescherming*.

In een oriënterend onderzoek worden o.a. de onderstaande vragen beantwoord:

1. Ligt de ingreeplocatie in de nabijheid van een *Natura 2000*-gebied en binnen de invloedssfeer van de ingreeplocatie, zodat externe en/of cumulatieve effecten te verwachten zijn.
2. Wat zijn de mogelijke negatieve en/of positieve effecten van de voorgenomen ingrepen op de instandhoudingsdoelstellingen van een *Natura 2000*-gebied in kwestie.
3. Kunnen deze effecten:
 - a. verstorend zijn voor kwalificerende soorten
 - b. leiden tot een verslechtering van de kwaliteit van de kwalificerende habitats
 - c. significant negatief zijn voor het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen

Hieruit volgt of er een vergunning op grond van de *Wet natuurbescherming* is vereist. Het wel of niet afgeven van een vergunning wordt beoordeeld door middel van een verstorings- of verslechteringstoets of een passende beoordeling.

Natuurnetwerk Nederland

Door middel van een literatuurstudie wordt bekeken of de werkzaamheden in *Natuurnetwerk Nederland* plaatsvinden. Is dit het geval dan zal worden bepaald of de wezenlijke kenmerken en waarden van het betreffende gebied significant worden aangetast, en of compensatie noodzakelijk is.

Toetsing soortbescherming

Onderzocht wordt of de verbodsbepalingen van de *Wet Natuurbescherming* worden overtreden, een ontheffing noodzakelijk is en of daaruit voortvloeiende verplichtingen in de vorm van mitigatie of compensatie noodzakelijk zijn. Hierbij is onderscheid gemaakt in *Vogelrichtlijnsoorten*, *Habitatrichtlijnsoorten*, *andere soorten* en *vrijgestelde soorten*.

5. Resultaten

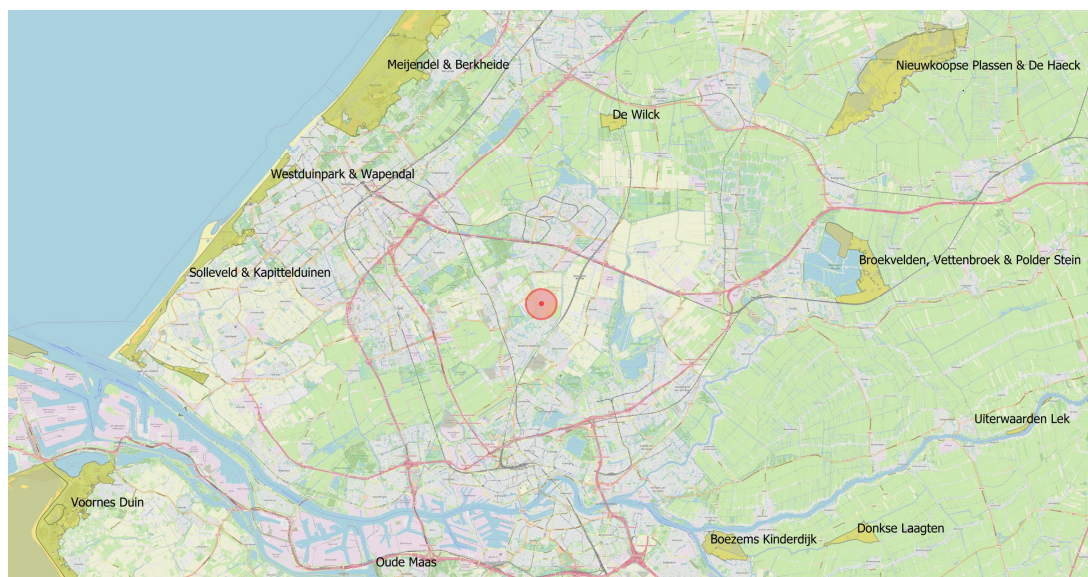
De werkzaamheden die worden uitgevoerd kunnen effect hebben op beschermde gebieden en op beschermde soorten. Aan de hand van literatuurgegevens en het veldbezoek wordt een inschatting gemaakt van het voorkomen van beschermde natuurwaarden en de mogelijke invloed van de werkzaamheden op deze waarden.

5.1 Gebiedsbescherming

Voor het plangebied is bekeken of deze in of nabij beschermde natuurgebieden ligt en of er effecten van de ingreep te verwachten zijn op deze gebieden of de hier voorkomende doelsoorten.

5.1.1 Natura 2000

Het plangebied ligt op ruim 11 km afstand van het dichtstbijzijnde *Natura 2000*-gebied *De Wilck* (fig. 4). Het eerstvolgende *Natura-2000* gebied, *Meijndel & Berkheide*, ligt op ongeveer 15 km afstand ten noordwesten van het plangebied.

Figuur 4. Ligging van het plangebied ten opzichte van de *Natura 2000*-gebieden in de regio Zuid-Holland.

Natuurgebied *De Wilck* is een ongeveer 120 hectare groot veenweidegebied. Het bestaat vooral uit vochtige en natte graslanden en sloten. De naam is afkomstig van een veenrivier die hier vroeger stroomde, *de Wilck*. Dit natuurgebied ligt in het *Groene Hart*, een relatief dunbevolkt veenweidegebied in de dichtbevolkte Randstad. Vanwege de aantrekkelijkheid van het gebied voor weidevogels is *De Wilck* sinds het jaar 2000 een Europees *Vogelrichtlijn*-gebied en sinds 2009 ook een *Natura 2000*-gebied. In het centrum van het gebied is recent een ondiepe plas uitgegraven waar zich moeras en nieuwe natuur ontwikkelt.

Meijndel en Berkheide is een 2878 hectare grote duinstrook met een gevarieerd en uitgestrekt, kalkrijk duinlandschap, dat reliëfrijk en landschappelijk zeer afwisselend is. Het open landschap met duinvlakten, vochtige duinvalleien en graslanden wordt hier en daar afgewisseld door bos of struweel. Op sommige plaatsen zijn restanten van vroegere duinakkers te zien. Door gericht natuurbeheer komen er nu onder meer rugstreeppad, parnassia en zandhagedis in dit natuurgebied voor. Dit *Habitatrichtlijn*-gebied is in 2013 definitief aangewezen als beschermd *Natura 2000*-gebied.

Effectenbeoordeling

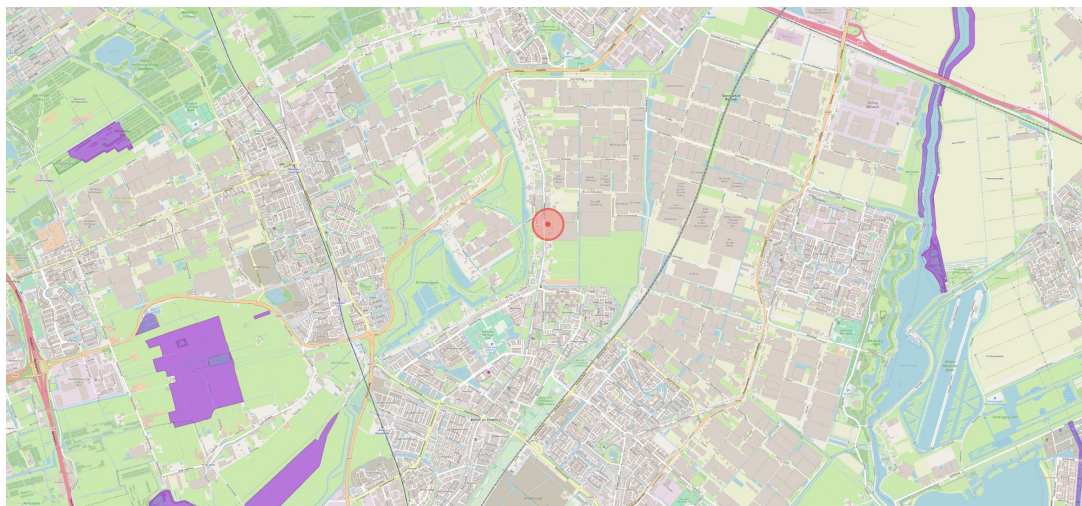
De werkzaamheden worden op grote afstand van de dichtstbijzijnde *Natura 2000*-gebieden uitgevoerd. De *Natura 2000*-gebieden liggen buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden. Er zijn geen negatieve effecten op beschermde gebieden of hier voorkomende doelsoorten te verwachten.

5.1.2 Natuurnetwerk Nederland

Bij toetsing van de ingreep aan het *NNN* zijn de '*Spelregels EHS*' van toepassing, een uitwerking van de *Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte* en een door Rijk, provincies en maatschappelijke organisaties gezamenlijk opgesteld beleidskader. Provincies hebben de spelregels laten doorwerken in hun eigen ruimtelijk beleid. Het compensatiebeginsel voor de *EHS* is het sluitstuk van het '*nee, tenzij*'-beschermingsregime. Volgens dat regime zijn nieuwe projecten, plannen en handelingen in de *EHS* met een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden niet toegestaan, tenzij er sprake is van een groot openbaar belang én het ontbreken van reële alternatieven.

De hoofdlijnen van de regels voor de bescherming en compensatie van de *EHS* zijn juridisch verankerd in de uitbreiding van het *Besluit Algemene Regels Ruimtelijke ordening (Barro, voorheen AMvB Ruimte)*, die op 1 oktober 2012 in werking is getreden (bekendmaking inhoud Stb. 2012, 388; bekendmaking inwerkingtreding Stb. 2012, 434). Vanaf 2014 zijn de provincies verantwoordelijk voor het *Natuurnetwerk Nederland*. De provincie kan ook gebieden aanwijzen die buiten het *Natuurnetwerk Nederland* liggen, maar wel belangrijk zijn vanwege hun natuur of landschap. Dit zijn '*bijzondere provinciale natuurgebieden*' of '*bijzondere provinciale landschappen*'.

Het plangebied ligt op ruim 4 km afstand van het *Natuurnetwerk Nederland* (fig. 5). Ten zuidwesten van het plangebied liggen de *Akerdijkse Plassen*, een belangrijk vogelgebied in het beheer van *Vereniging Natuurmonumenten*. De *Akerdijkse Plassen* zijn ontstaan door vroegere afgraving van laagveen. Het hedendaags beheer is gericht op het behouden en inrichten van zoveel mogelijk biotopen voor de verschillende soorten vogels die in dit gebied broeden of langstrekken. Mede hierom is het gebied ook niet vrij toegankelijk voor publiek.

Figuur 5. Ligging van de schuur (rood) ten opzichte van het *Natuurnetwerk Nederland* (paars).

Op 5 km afstand ten oosten van het plangebied ligt de *Bleiswijkse Zoom*, een groene-natte verbindingszone tussen de Rottemeren en Zoetermeer. In tegenstelling tot de *Akerdijkse Plassen* is dit natuurgebied wel ingericht voor recreatief gebruik.

Hoewel natuurgebied *De Groenzoom* op ongeveer 300 meter ten westen van het plangebied ligt, is dit gebied (nog) niet aangemerkt als onderdeel van het *Natuurnetwerk Nederland*. Dit waterrijke gebied van ongeveer 560 hectare maakt onderdeel uit van de grotere ecologische verbindingszone *Groenblauwe Slinger*, tussen *Midden-Delfland* en het *Groene Hart*. Een van de functies van dit 200 km² grote natuurgebied is voorkomen dat de Haagse en Rotterdamse regio aan elkaar vastgroeien.

Ruimtelijke ontwikkelingen die geen significant negatief effect hebben op de wezenlijke waarden en kenmerken van de *Ecologische Hoofdstructuur (EHS)* mogen plaatsvinden.

In de *Ecologische Hoofdstructuur* heeft de provincie de volgende doelstellingen:

- het herstel en behoudt van de rijkdom aan soorten, de biodiversiteit. Hiervoor moeten natuurgebieden worden uitgebreid, verbeterd, en met elkaar worden verbonden, waardoor een netwerk ontstaat. Dit netwerk moet functioneren in ruimte en tijd, waardoor planten en dieren een duurzame, robuuste en klimaatbestendige leefomgeving krijgen;
- het bieden van ruimte aan de groeiende behoefte aan rust en ruimte. Hierdoor kunnen inwoners en bezoekers de natuur beleven en het draagvlak voor natuurbeleid waarborgen.

De effectenbeoordeling

Het plangebied bevindt zich buiten het *Natuurnetwerk Nederland*. De provincie heeft geen doelstellingen voor gebieden die niet binnen het *NNN* liggen. De sloop- en nieuwbouwwerkzaamheden tasten de kernkwaliteiten van het *Natuurnetwerk Nederland* niet aan. Het *afwegingskader EHS ('spelregels EHS')* hoeft niet te worden doorlopen.

5.2 Soorten

Er is een bronnenonderzoek verricht naar de aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied en in de directe omgeving van het plangebied. Door middel van het veldbezoek is een inschatting gemaakt van de te verwachte beschermde soorten in het plangebied. Daarna is onderzocht welke effecten de werkzaamheden kunnen hebben op de mogelijk aanwezige beschermde soorten.

5.2.1 Grondgebonden zoogdieren

Bronnenonderzoek

Een aantal grondgebonden zoogdieren zijn in de omgeving van het plangebied waargenomen volgens de NDFF. De NDFF geeft slechts een indicatie van de waarnemingen. Er kunnen mogelijk meer soorten in de omgeving van het plangebied voorkomen. Tijdens het veldonderzoek wordt bekeken of ook deze soorten verwacht kunnen worden binnen het plangebied. *Tabel 1* geeft een overzicht van de waargenomen soorten volgens de NDFF.

Tabel 1. Overzicht van waargenomen grondgebonden zoogdieren in het plangebied of in de nabije omgeving volgens de NDFF.

Soort	Beschermingsstatus		
	Habitatrichtlijnsoort	Andere soorten	Vrijgestelde soorten
Bosmuis			x
Bunzing			x
Dwergmuis			x
Egel			x
Haas			x
Hermelijn			x
Huisspitsmuis			x
Konijn			x
Rosse woelmuis			x
Veldmuis			x
Vos			x
Wezel			x

Al de soorten uit deze lijst zijn door de provincie Zuid-Holland vrijgesteld. De meeste waarnemingen zijn gedaan in en rond natuurgebied *De Groenzoom*. Daarnaast zijn ook enkele waarnemingen gedaan in en rond de wijk Noordpolder in Berkel en Rodenrijs. Soorten die hier zijn waargenomen zijn onder andere de bosmuis, bunzing, egel, huisspitsmuis en een (door een kat gevangen) veldmuis. Hiervan komen de bunzing, huisspitsmuis en veldmuis ook in en rond *De Groenzoom* voor, samen met alle overige niet genoemde soorten. Tot slot zijn hazen ook gezien op de weilanden tussen woonwijk Noordpolder en de kassencomplexen.

De waarneming die het dichtst bij het plangebied is gedaan is die van een doodgereden egel, ruim 100 meter noordwaarts op de Noordeindseweg. Geen van de soorten zijn binnen het plangebied gezien.

Wat betreft de marterachtigen is de hermelijn een solitair roofdier dat leeft in holen, meestal in een oud mollennest of konijnenhol. Ze verplaatsen zich langs lijnvormige elementen die dekking bieden zoals heggen, muurtjes, houtwallen en oevers. De bunzing en wezel zijn soorten die veel in de buurt van boerderijen voorkomen. Ze schuilen regelmatig op zolders en in schuren, en jagen hier op ratten en muizen. Ze geven de voorkeur aan een omgeving met voldoende dekking, bijvoorbeeld in de vorm van houtstapels of heggen.

Als aanvulling op de gegevens uit de *NDFP*, is ook gekeken naar verspreidingskaarten van beschermde (niet vrijgestelde) grondgebonden zoogdieren. Ook ecologische kanskaarten zijn geraadpleegd: deze geven een voorspelling over het voorkomen van soorten, gebaseerd op monitoringsinformatie gecombineerd met habitatkenmerken in de omgeving. Op basis van deze gegevens worden geen andere beschermde grondgebonden zoogdieren in of rond de boerderij verwacht (zoals de boommarter en de steenmarter).

Veldonderzoek

De boerderij en de directe omgeving zijn onderzocht op de aanwijzingen van verblijfplaatsen van grondgebonden zoogdieren (*fig. 6*). Uitwerpselen van een rat zijn in de stal aangetroffen. Door een raam in een niet toegankelijk woongedeelte van de boerderij werden uitwerpselen op de grond gezien, maar deze waren niet nader te inspecteren. Tijdens het veldbezoek is ook een marterachtige in de ruigte achter de stal waargenomen. De waarneming was maar kort en op afstand, waardoor deze niet op soort te brengen was. Waarschijnlijk hield dit dier zich hierna schuil in een nabijgelegen stapel hout. Deze marter werd verder niet meer gezien.

Figuur 6. Sporen van grondgebonden zoogdieren in en rond de boerderij.

De boerderij en de stal bieden een verscheidenheid aan plaatsen die geschikt zijn als verblijfplaats voor vrijgestelde marterachtigen zoals de bunzing en de wezel (*fig. 7*).

Figuur 7. Sporen van grondgebonden zoogdieren en ruimtes die geschikt zijn als mogelijke schuilplaats.

Kleine marterachtigen (zoals de bunzing en de wezel) kunnen onder andere in de gebouwen komen via open luiken naar de kruipruimte, gebroken ramen toegankelijk via klimplanten en stapels materiaal, gaten in het dak naar de hooizolder, gaten in de muren, en natuurlijk de open staldeuren. In de stal zijn voldoende met stro bedekte schuilplaatsen. Ook rond de stal zijn diverse schuilplaatsen te vinden in de vorm van ruige vegetatie en meerdere stapels hout.

De vrijstaande schuur biedt geen schuilplaatsen voor grondgebonden zoogdieren. Deze was volledig leeg en biedt geen verdere beschutting in de vorm van gaten of kieren (*fig. 8*). Sporen van grondgebonden zoogdieren werden niet aangetroffen.

Figuur 8. De schuur is ongeschikt als verblijfplaats voor onder andere grondgebonden zoogdieren.

Verder zijn in en rond de bomen geen eekhoornnesten of andere sporen van eekhoorns aangetroffen. Deze worden in dit deel van het land ook niet verwacht. De bomen waren verder goed te overzien, en hierin werden verder ook geen holen gevonden.

Tot slot zullen grondgebonden zoogdieren zoals de mol (er waren molshopen aanwezig) en algemene muizensoorten vrijwel zeker voorkomen op de locatie, maar voor deze soorten geldt respectievelijk geen bescherming of ze zijn vrijgesteld.

Effectenbeoordeling

De waargenomen en verwachte soorten op de locatie zijn allen onbeschermd of vrijgesteld. Voor onbeschermden en vrijgestelden soorten kan volstaan worden met de zorgplicht. Niet-vrijgestelde soorten worden binnen het plangebied niet verwacht.

5.2.2 Vleermuizen

Alle vleermuissoorten zijn beschermd onder het beschermingsregime van de *Habitatrichtlijn*. Verblijfplaatsen (kraam-, zomer-, paar- en winterverblijven) en essentiële vliegroutes en foerageergebieden van deze soorten zijn beschermd. Vleermuizen kunnen hun verblijfplaats hebben in boomholten, achter loshangend boomschors of in gebouwen (in spouwmuren, achter gevelbetimmering, onder dakpannen, op zolders, etc.).

Bronnenonderzoek

Volgens verspreidingsgegevens uit de *NDFF* komen er in de omgeving van de boerderij diverse soorten vleermuizen voor. Deze zijn weergegeven in *tabel 2*. Niet alle waarnemingen zijn opgenomen in of doorgegeven aan de *NDFF*. De *NDFF* geeft slechts een indicatie van de waarnemingen. Andere soorten kunnen mogelijk ook nog in de omgeving van het plangebied voorkomen. Tijdens het veldonderzoek wordt bekeken of ook andere soorten verwacht kunnen worden binnen het plangebied.

Tabel 2. Overzicht van vleermuizen die zijn waargenomen in het plangebied of omgeving volgens de NDFF, aangevuld (cursief) met soorten die volgens nationale verspreidingskaarten verwacht kunnen worden.

Soort	Beschermingsstatus		
	Habitat-richtlijnsoorten	Andere soorten	Vrijgestelde soorten
Gewone dwergvleermuis	x		
Laatvlieger	x		
Rosse vleermuis	x		
Ruige dwergvleermuis	x		
<i>Meervleermuis</i>	<i>x</i>		
<i>Watervleermuis</i>	<i>x</i>		
<i>Tweekleurige vleermuis</i>	<i>x</i>		
<i>Gewone grootoorvleermuis</i>	<i>x</i>		

Alle bovengenoemde soorten zijn waargenomen in natuurgebied *De Groenzoom*. De gewone dwergvleermuis en de laatvlieger zijn daarnaast ook in woonwijk Noordpolder gevonden. Geen van deze soorten zijn binnen het plangebied waargenomen. De dichtstbijzijnde waarneming is gedaan 250 meter ten westen van het plangebied (gewone dwergvleermuis).

Als aanvulling is ook gekeken naar gegevens uit nationale verspreidingsatlassen van vleermuizen. Soorten die volgens deze gegevens voor kunnen komen in de omgeving van de boerderij, zijn als aanvulling cursief weergegeven in *tabel 2*.

Veldonderzoek

Verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen zich bevinden in onder andere gebouwen of bomen. In gebouwen kunnen vleermuizen zich onder andere bevinden in de spouw, onder dakpannen, achter boeiboorden en op zolders. In bomen bevinden vleermuizen zich in holtes, spleten of achter loshangend boomschors.

De aanwezige bomen konden goed worden onderzocht op de aanwezigheid van holtes of spleten. Deze waren niet aanwezig. Verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen kunnen dus worden uitgesloten.

Het woongedeelte van de boerderij en de hooizolder van de stal bieden wel mogelijke verblijfplaatsen voor gebouwbewonende vleermuizen. Op diverse plekken langs de dakrand en tussen de dakpannen zijn openingen en kieren te vinden waarin vleermuizen kunnen weggroepen (*fig. 9*).

Figuur 9. Kieren en losse dakpannen bieden toegang tot mogelijke verblijfplaatsen voor vleermuizen.

Door de afwezigheid van dakpannen, een spouwmuur, en andere nauwe ruimtes om tussen weg te kruipen, is de vrijstaande schuur niet geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen. Het open frame, in combinatie met de metalen dak- en wandplaten bieden daarnaast geen isolatie, waardoor vleermuizen hier niet snel een schuilplaats tussen zullen zoeken.

Niet alleen verblijfplaatsen van vleermuizen, maar ook essentiële vliegroutes zijn beschermd. Vleermuizen zijn locatie-trouw en maken vaak jaren achter elkaar gebruik van hetzelfde netwerk aan verblijfplaatsen. De meeste soorten maken ook gebruik van min of meer vaste vliegroutes tussen hun verblijfplaats en het jachtgebied. Als er geen alternatieven zijn, dan is de vliegroute van essentieel belang voor een kolonie. Indien de dieren niet meer zonder verstoring van hun verblijfplaats bij hun jachtgebied kunnen komen zullen ze moeten verhuizen. Daarom zijn essentiële vliegroutes van vleermuizen beschermd. Lijnvormige landschapselementen die als vliegroute kunnen dienen zijn bijvoorbeeld bomenrijen of watergangen. Het kanaal en de groenstrook langs de Noordeindseweg zouden als vliegroute kunnen dienen.

Tot slot is ook essentieel foerageergebied van vleermuizen beschermd. Vleermuizen jagen voornamelijk op vliegende insecten. In de buurt kunnen onder andere de weilanden, akkers, tuinen, parken en watergangen dienen als foerageergebied, vooral in de beschutting van bomen of gebouwen. Bij windstil weer wordt er ook in meer open gebieden gevoerageerd. Ook het plangebied zelf is geschikt als foerageergebied, en ook is van onder andere gewone grootoorvleermuizen bekend dat deze ook op zolders en in stallen kunnen foerageren.

Effectenbeoordeling

De boerderij biedt geschikte mogelijkheden voor verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen. Met name in en rond het dak zijn verschillende geschikte ruimtes aanwezig. De sloopwerkzaamheden zullen deze verblijfplaatsen vernietigen. Nader onderzoek zal moeten uitwijzen of verblijfplaatsen van vleermuizen inderdaad aanwezig zijn.

Lijnvormige landschapselementen die als essentiële vliegroute kunnen dienen zijn niet aanwezig binnen het plangebied: de boerderij en de te kappen bomen kunnen niet als zodanig worden aangemerkt. In de omgeving blijft een uitgebreid netwerk van waterwegen, lanen, bebouwing en andere beschutting aanwezig die als vliegroute kunnen dienen. Ook de toekomstige situatie zal hier deel van uitmaken. Uit de richting van de glastuinbouw worden weinig vleermuizen verwacht. Deze zullen hier geen verblijfplaats hebben. Een negatief effect op een essentiële vliegroute van vleermuizen is uitgesloten.

Essentieel foerageergebied is niet aanwezig binnen het plangebied. Hoewel het aannemelijk is dat vleermuizen in de huidige situatie gebruik maken van het erf als foerageergebied, zijn in de buurt zowel binnen als buiten de bebouwde kom ruim voldoende alternatieve locaties beschikbaar om te foerageren. Daarnaast zal ook de toekomstige situatie (huizen met tuinen) voor vleermuizen als geschikt leefgebied kunnen dienen. Het voornaamste foerageergebied in de directe omgeving is hoogstwaarschijnlijk natuurgebied *De Groenzoom*. De geplande werkzaamheden zullen geen effect hebben op dit gebied en de bereikbaarheid ervan.

5.2.3 Vogels

Alle vogelsoorten zijn beschermd onder de *Vogelrichtlijn*. Voor het broedseizoen van vogels is geen standaardperiode. Dit omdat het broedseizoen van soort tot soort en van jaar tot jaar kan verschillen. Globaal kan voor het broedseizoen de periode van 15 maart tot 15 juli worden aangehouden. Daarnaast is het nest van enkele vogelsoorten jaarrond beschermd.

Bronnenonderzoek

In de omgeving van de planlocatie ligt zowel bebouwd gebied als meer landelijk gebied (parken, weilanden, natuurgebieden), waardoor een grote verscheidenheid aan vogelsoorten in de omgeving voorkomen. In *tabel 3* zijn de vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest weergegeven die zijn waargenomen in of in de omgeving van het plangebied volgens de *NDFF*. De *NDFF* geeft slechts een indicatie van de waarnemingen. Andere soorten kunnen mogelijk ook nog in de omgeving van de boerderij voorkomen. Tijdens het veldonderzoek wordt bekeken of ook andere soorten verwacht kunnen worden binnen het plangebied.

Tabel 3. Overzicht van vogels met jaarrond beschermde nesten die zijn waargenomen in het plangebied of in de omgeving, aangevuld met de categorie van jaarrond beschermde nesten.

Soort	Beschermingsstatus
Huismus	2
Buizerd	4
Sperwer	4
Blauwe Reiger	5
Boerenwaluw	5
Boomkruiper	5
Ekster	5
Groene specht	5
Grote bonte specht	5
Koolmees	5
Pimpelmees	5
Spreeuw	5
Zwarte kraai	5

Huismussen met nesten zijn in en rond de Noordersingel (parallel aan de Noordeindseweg) waargenomen, 150 meter ten westen van het plangebied. Baltsende buizerds en sperwers zijn gezien in de wijk Noordpolder. Buizerds zijn daarnaast ook op de akkers noord van de wijk waargenomen. Blauwe reigers zijn langs verschillende sloten en andere watergangen in de omgeving gezien, binnen en buiten natuurgebied *De Groenzoom*. Boerenwaluwen zijn waargenomen langs de noordgrens van de wijk Noordpolder, en bij een boerderij ruim 1 km ten westen van het plangebied, aan de overkant van *De Groenzoom*. Boomkruipers, groene spechten, spreeuwen en grote bonte spechten zijn enkel in de wijk Noordpolder gezien. De ekster, koolmees, pimpelmees en zwarte kraai komen redelijk verspreid in de omgeving voor, zowel binnen als buiten de bebouwde kom. Volgens de *NDFF* zijn geen waarnemingen bekend van vogels met jaarrond beschermde nesten binnen het plangebied.

Om te achterhalen of ook andere gebouwbewonende vogelsoorten met beschermde nesten in de omgeving van het plangebied kunnen voorkomen, is binnen de *NDFF* ook op grotere afstand (4 km) en over een langere periode (10 jaar) gezocht. Zowel de gierwaluw en de huiswaluw zijn in de ruimere omgeving rond het plangebied waargenomen. De huiswaluw vooral in en rond Pijnacker, de gierwaluw in de dichtbevolktere delen van al de omliggende woonplaatsen (Berkel en Rodenrijs, Pijnacker, Zoetermeer en Bergschenhoek). Ook de steenuil en de kerkuil zijn verspreid over het agrarisch gebied in de omgeving waargenomen.

Veldonderzoek

Tijdens het veldbezoek zijn een aantal vogels gezien en gehoord, namelijk de houtduif (vliegend, in bomen, in struiken en op de grond), vink (vliegend, in bomen en struiken), roodborst (op een hek langs het noordelijke weiland), merel (in struiken in de voortuin), koolmees (idem), kauw (overvliegend en in bomen langs de straat), kraai (idem), wilde eend (in het kanaal langs de weg), kuifeend (idem), ekster (in de stal, op het dak en in bomen), halsbandparkiet (vliegend door de straat), fazant (in struiken langs de weilanden), wulp (overvliegend), grauwe gans (idem), stormmeeuw (idem), en de winterkoning (op een poortje van de stal).

De bomen zijn voor zover mogelijk onderzocht op jaarrond beschermde nesten. Deze zijn hier niet aangetroffen. Er is gezocht naar zowel nesten in holtes als tussen takken. Wel zijn op twee locaties nesten van een houtduif gevonden, een in een boom in de voortuin, en een op een lamp aan de binnenzijde van het dak in de vrijstaande schuur (*fig. 10*). In de stal zelf zijn geen sporen van nesten gevonden. Wel zijn hier enkele veren en uitwerpselen van kauwen en eksters gevonden, wat duidt op foerageeractiviteit.

Figuur 10. Gevonden nesten in het plangebied. In beide gevallen ging het om een nest van een houtduif.

Het veldwerk vond plaats buiten het broedseizoen, waardoor niet op nest-indicerend gedrag kon worden gelet. Het woongedeelte en de stal zijn geschikt als nestlocatie voor onder andere de huismus, boerenzwaluw, huiszwaluw, steenuil en kerkuil. De ruimtes tussen en onder de dakpannen, de daklijst en de draagbalken bieden namelijk voldoende beschutting en nestmogelijkheden. De hooizolder was niet toegankelijk, maar van onder andere de steenuil en de kerkuil is bekend dat deze regelmatig op zolders van vervallen en rustige schuren is terug te vinden. Nestmateriaal is voldoende voor handen. Voor gierzwaluwen is de bebouwing niet geschikt: het dak is te laag en niet steil genoeg, waardoor het ontbreekt aan geschikte uitvliegmogelijkheden. Van al deze vogels is het nest jaarrond beschermd. Tot slot kunnen in de heggen en struiken rond de tuin algemeen voorkomende broedvogels nestelen.

Effectenbeoordeling

In de bomen en struiken binnen het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nesten aangetroffen. Deze kunnen buiten het broedseizoen worden verwijderd (buiten de periode half maart tot half juli), om te voorkomen dat vogels zich hier in de tussentijd alsnog nestelen. Indien dit niet voor het broedseizoen kan plaatsvinden moeten de bomen en struiken voor ze worden gerooid onderzocht worden op aanwezigheid van actieve nesten.

De twee gevonden nesten zijn van een houtduif. Nesten van deze soort zijn buiten het broedseizoen niet beschermd. In de omgeving zijn voor deze soort voldoende alternatieve locaties aanwezig om zich te vestigen.

De boerderij en de stal zijn geschikt als nestplaats voor verschillende gebouwbewonende vogelsoorten (huismus, boerenzwaluw, huiszwaluw, steenuil en kerkuil). Nader onderzoek in het broedseizoen van deze soort dient te worden uitgevoerd.

5.2.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Bronnenonderzoek

In *tabel 4* is een overzicht weergegeven van de waargenomen beschermde reptielen, amfibieën en vissen in het plangebied of in de omgeving van het plangebied volgens de *NDFF*. Niet alle waarnemingen zijn opgenomen in of doorgegeven aan de *NDFF*. De *NDFF* geeft slechts een indicatie van de waarnemingen. Er kunnen mogelijk meer soorten in de omgeving van het plangebied voorkomen. Tijdens het veldonderzoek wordt bekeken of ook deze soorten verwacht kunnen worden binnen het plangebied.

Tabel 4. Overzicht van waargenomen reptielen amfibieën en vissen in of nabij het plangebied, aangevuld (cursief) met soorten die volgens nationale verspreidingskaarten verwacht kunnen worden.

Soort	Beschermingsstatus		
	Habitat-richtlijnsoorten	Andere soorten	Vrijgestelde soorten
Alpenwatersalamander		x	
Bastaardkikker			x
Bruine Kikker			x
Gewone pad			x
Kleine watersalamander			x
Meerkikker			x
<i>Ringslang</i>		x	

Van de waargenomen soorten is de alpenwatersalamander de enige niet vrijgestelde soort. De enige bekende waarnemingen van deze soort komen uit tuinen in de wijk Noordpolder, ruim 900 meter ten zuiden van het plangebied. De overige vrijgestelde soorten komen verspreid in de omgeving voor. Zowel binnen de bebouwde kom, in agrarisch gebied en in natuurgebied *De Groenzoom*. In het glastuinbouwgebied zijn geen waarnemingen gedaan.

Daarnaast ligt het plangebied volgens verspreidingsatlassen binnen het verspreidingsgebied van de ringslang (*cursief toegevoegd in tabel 4*). De ringslang is gebonden aan waterrijke habitats zoals natuurgebied *De Groenzoom*. Het plangebied is voor deze soort geen geschikte leefomgeving. Andere beschermde soorten uit deze groep komen in deze regio niet voor.

Veldonderzoek

Het enige oppervlaktewater binnen het plangebied was een ondiepe, kleine vijver van ongeveer 4 m². Deze was prima te overzien en hierin werden geen amfibieën of vissen aangetroffen. Ruige vegetatie is binnen het plangebied aanwezig, welke kan dienen als schuilplaats voor amfibieën. Ook tussen het puin in en rond de stal zouden amfibieën een schuilplaats kunnen vinden. Amfibieënsoorten waarvoor een vrijstelling geldt zouden dus aanwezig kunnen zijn in het plangebied. Vissen en reptielen worden hier niet verwacht.

Effectenbeoordeling

Zwaar beschermde vissen, reptielen en amfibieënsoorten stellen kritische eisen aan hun leefomgeving. Het plangebied is voor zowel beschermde vissen als reptielen (ringslang) niet geschikt. Daarnaast worden beschermde vissen volgens gegevens uit de *NDFF* en nationale verspreidingskaarten niet in de omgeving verwacht. Amfibieënsoorten waarvoor een vrijstelling geldt kunnen mogelijk wel voorkomen in en rond het plangebied. In de omgeving zijn echter voldoende alternatieve locaties beschikbaar die tijdens de werkzaamheden als alternatief leefgebied kunnen dienen. Het kanaal langs de Noordeindseweg, en ander geschikt leefgebied in de omgeving wordt door de werkzaamheden niet aangetast. Ook de toekomstige situatie (tuinen) zal voor amfibieën als geschikt leefgebied blijven dienen.

5.2.5 Flora

Het voorkomen van beschermde planten is onder andere afhankelijk van de condities van de ondergrond, omliggende begroeiing en dispersiemogelijkheid vanuit de omgeving.

Bronnenonderzoek

Volgens de *NDFF* zijn er geen waarnemingen van beschermde planten op of in de directe omgeving van het plangebied gedaan. Niet alle waarnemingen zijn opgenomen in of doorgegeven aan de *NDFF*. De *NDFF* geeft slechts een indicatie van de waarnemingen. Er kunnen mogelijk meer soorten in de omgeving van het plangebied voorkomen. Tijdens het veldonderzoek wordt bekeken of ook deze soorten verwacht kunnen worden binnen het plangebied. Als aanvulling is gekeken naar nationale verspreidingskaarten van beschermde flora. Volgens deze verspreidingskaarten wordt alleen akkerdoornzaad in de omgeving van het plangebied verwacht.

Veldonderzoek

Tijdens het veldbezoek zijn algemeen voorkomende soorten waargenomen: goedsbloem, brandnetel, klimop, gewone vlier, kaasjeskruid, vogelmuur, paardenbloem, zuring, esdoorn, robertskruid, hortensia, haagbeuk, wilg, akelei, ridderzuring, akkerdistel, hondsdrif, hazelaar, conifeer, hulst, braam, riet.

Dit zijn algemene soorten die typisch zijn in tuinen, perken, bermen en akkers. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde planten waargenomen. Op de muren van de gebouwen zijn verder geen beschermde muurplanten aangetroffen. Daarnaast is het plangebied niet geschikt als standplaats voor akkerdoornzaad (begrasde zeedijken en rivierdijken, waterkanten, grindafzettingen langs rivieroever, puinhellingen en graanakkers).

Effectenbeoordeling

De meeste beschermde planten zijn zeer kritisch ten aanzien van hun standplaats. Beschermde planten zijn tijdens de *NDFF*-literatuurstudie en het veldbezoek niet aangetroffen. Gezien de aard van het plangebied en de soortensamenstelling van de reeds aanwezige flora worden beschermde planten hier ook niet verwacht.

5.2.6 Ongewervelden

Bronnenonderzoek

Volgens de *NDFF* zijn geen beschermde ongewervelden in of rond het plangebied waargenomen. Niet alle waarnemingen zijn opgenomen in of doorgegeven aan de *NDFF*. De *NDFF* geeft slechts een indicatie van de waarnemingen. Er kunnen mogelijk meer soorten in de omgeving van het plangebied voorkomen. Tijdens het veldonderzoek wordt bekeken of ook deze soorten verwacht kunnen worden binnen het plangebied.

Aanvullend is gekeken naar nationale verspreidingskaarten. Volgens deze gegevens ligt de boerderij in het verspreidingsgebied van de groene glazenmaker en de sierlijke witsnuitlibel.

De habitat van de groene witsnuitlibel bestaat uit stilstaande wateren met krabbenscheer als waardplant. Krabbenscheer komt vooral voor in laagveenmoerassen en in sloten in het veenweidegebied. Natuurgebied *De Groenzoom* is geschikt als leefgebied voor deze soort. Ook de sierlijke witsnuitlibel is een soort die enkel in schone, vegetatierijke vennen, plassen en dode rivierarmen wordt gevonden. Het plangebied is voor beide soorten ongeschikt.

Veldonderzoek

Tijdens het veldbezoek is een inschatting gemaakt op het voorkomen van beschermde ongewervelden in het plangebied. Iedere soort is afhankelijk van een bepaald habitat met bepaalde waardplanten. Deze habitats zijn in het plangebied niet aanwezig. Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde ongewervelden waargenomen.

Effectenbeoordeling

Er zijn geen negatieve effecten te verwachten op beschermde ongewervelden.

5.3 Houtopstanden

De bomen in het plangebied vallen onder de bebouwde kom houtopstanden en zijn daarom vrijgesteld van de meld- en herplantplicht van de *Wet natuurbescherming*.

6. Conclusies en aanbevelingen

Aan de hand van het voorgaande kan een aantal conclusies worden getrokken en worden aanbevelingen gegeven voor de te nemen vervolgstappen. In de beoordeling zijn alleen de geplande werkzaamheden meegenomen zoals die zijn aangegeven in de aanvraag voor de quickscan. Eventuele afwijkingen hiervan kunnen tot andere conclusies leiden.

6.1 Gebiedsbescherming

6.1.1 Natura 2000

Er zijn geen negatieve effecten, dan wel significant negatieve effecten te verwachten van het project op het nabijgelegen *Natura 2000*-gebied. Een *PAS*-beoordeling is niet nodig.

6.1.2 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied ligt buiten de grenzen van *Natuurnetwerk Nederland*, waardoor er geen effecten op de kernkwaliteiten van het gebied zijn. Het *afwegingskader EHS* hoeft niet te worden doorlopen.

6.2 Soortbescherming

De *Wet natuurbescherming* is gericht op het duurzaam in stand houden van soorten in hun natuurlijk leefgebied. Niet alleen de instandhouding van verblijfplaatsen is van belang, maar ook de instandhouding van het leefgebied. Te allen tijde dient men de zorgplicht in acht te nemen. Deze zorgplicht houdt in dat nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moet worden voorkomen. De zorgplicht geldt voor alle planten en dieren, beschermd of niet.

6.2.1 Grondgebonden zoogdieren

De geplande sloopwerkzaamheden kunnen een negatief effect opleveren voor beschermde marterachtigen. Kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel) en algemeen voorkomende muizen komen vrijwel zeker in en rond de boerderij voor. Deze soorten zijn echter vrijgesteld, waardoor kan worden volstaan met de zorgplicht. Andere beschermde soorten zoals de eekhoorn, steenmarter en boommarter komen in deze regio niet voor. Een ontheffing in het kader van de *Wet natuurbescherming* is voor deze soortgroep niet nodig.

6.2.2 Vleermuizen

Essentiële foerageergebieden en vliegroutes zijn binnen het plangebied niet aanwezig. Soortgelijke elementen zijn in de omgeving volop aanwezig. **De bebouwing op de locatie is een potentiële vaste rust- en verblijfplaats voor gebouw-bewonende vleermuizen.** Verblijfplaatsen van vleermuizen zijn strikt beschermd. Onderzoek zal moeten uitwijzen wat de functie van het plangebied voor vleermuizen is en of een ontheffing in het kader van de *Wet natuurbescherming* nodig is.

6.2.3 Vogels

De bomen en struiken zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten. Deze zijn niet aangetroffen. De bomen en struiken dienen voor het broedseizoen (half maart) verwijderd te worden om te voorkomen dat broedvogels zich alsnog nestelen in de te verwijderen vegetatie. Alle actieve nesten zijn beschermd en mogen niet worden aangetast in broedtijd. Indien het verwijderen niet plaats kan vinden voor het broedseizoen, dienen de bomen en struiken voor verwijdering te worden gecontroleerd op actieve nesten. **Wel is de bebouwing op de locatie mogelijk geschikt als nestlocatie voor onder andere de huismus, boerenwaluw, huiswaluw, steenuil en kerkuil.** Onderzoek zal moeten uitwijzen of de bebouwing gebruikt wordt door deze soorten en een ontheffing in het kader van de *Wet natuurbescherming* nodig is.

6.2.4 Reptielen, amfibieën en vissen

Beschermde reptielen en vissen worden binnen het plangebied niet verwacht. Amfibieën waarvoor een vrijstelling geldt kunnen mogelijk voorkomen binnen het plangebied. Hiervoor moet rekening gehouden worden met de zorgplicht. Een ontheffing in het kader van de *Wet natuurbescherming* is niet nodig.

6.2.5 Flora

In het plangebied zijn geen beschermde planten waargenomen of te verwachten. Een ontheffing in het kader van de *Wet natuurbescherming* is niet nodig.

6.2.6 Ongewervelden

In het plangebied worden geen beschermde ongewervelden verwacht. Een ontheffing in het kader van de *Wet natuurbescherming* is niet nodig.

6.3 Houtopstanden

De bomen op het plangebied vallen onder de bebouwde kom houtopstanden en zijn daarom vrijgesteld van de meld- en herplantplicht van de *Wet natuurbescherming*.

Bronnen

Literatuur

- Bos, F., Bosveld, M., Groenendijk, D., Swaay, van C. & Wynhoff, I., De Vlinderstichting 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea. - Nederlandse Fauna 7. Leiden. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland.
- Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Kanter & J.C. Buys 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12: 1-432.
- Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON)(redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. - Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, EIS - Nederland, Leiden.
- Kapteyn, K. 1995. Vleermuizen in het landschap. Over hun ecologie, gedrag en verspreiding. Schuyt & Co, Haarlem.
- Limpens, H., Mosterd, K. & Bongers, W. 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV, Utrecht.
- Ministeries van LNV en VROM en de provincies, 2006. Spelregels EHS, Beleidskader voor compensatiebeginsel, EHS-saldobenadering en herbegrenzen EHS.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Websites

- <http://pzh.b3p.nl/viewer/app/NNN>
- <https://geodata.nationaalgeoregister.nl/>
- <https://monitor.aerius.nl/monitor/>
- www.synbiosys.alterra.nl/
- www.openstreetmap.org/
- <https://www.arcgis.com/home/webmap/viewer.html>
- www.ndff.nl/
- www.verspreidingsatlas.nl/
- <https://waarneming.nl/>
- www.zoogdiervereniging.nl/
- www.sovon.nl/
- www.ravon.nl/
- www.floron.nl/
- www.eis-nederland.nl/
- <https://www.vlinderstichting.nl/>
- <https://www.natuurzuidholland.nl/gebieden/de-wilck>
- https://nl.wikipedia.org/wiki/De_Wilck
- <https://nl.wikipedia.org/wiki/Meijendel>
- <https://nl.wikipedia.org/wiki/Berkheide>
- https://nl.wikipedia.org/wiki/Ackerdijkse_Plassen
- <https://www.staatsbosbeheer.nl/Natuurgebieden/rottemeren/Over-dit-gebied>
- <http://www.heerlijkbuiten.nl/recreatiegebieden/deelgebied/bleiswijkse-zoom-en-bleiswijkse-fles>